Jaarverslag 2025

Historisch Genootschap Roterodamum

Inleiding

Roterodamum zet zich met grote toewijding in voor het behoud van het Rotterdams monumentaal erfgoed en voor de geschiedenis van de stad en omgeving.

Het Historisch Genootschap Roterodamum is opgericht in 1947 als dè historische vereniging voor Rotterdam. Rotterdam is een stad met een indrukwekkend verleden. De jonge geest van de stad is niet nieuw. Rotterdam is altijd vooruitstrevend geweest. Ook vele andere karakteristieken die aan de moderne stad worden toegedicht, kennen hun oorsprong in het dynamische verleden. Dat is echter nauwelijks meer zichtbaar. De oprichters van het Historisch Genootschap Roterodamum beseften dat toen zij in 1947 keken naar de kale vlakte van de verwoeste binnenstad. Zij waren niet de enigen. Vele Rotterdammers begrepen dat er speciale zorg nodig was om het indrukwekkende verleden van de stad levend te houden. Dat geldt nu nog steeds. Rotterdam is een stad met een rijke historie.

In de loop der jaren is Historisch Genootschap Roterodamum uitgegroeid tot een gerenommeerde club met zo'n 1600 leden.

Roterodamum betrekt zoveel mogelijk geïnteresseerden bij de unieke historie van stad. Daarbij staat de bevordering van kennis en belangstelling voor geschiedenis, cultuurhistorie en monumenten centraal. Roterodamum zorgt ervoor dat in de onderwerpkeuze voor lezingen, publicaties en artikelen, met name aandacht wordt geschonken aan de historische actualiteit.

Roterodamum wil door middel van diverse activiteiten ook de zichtbaarheid van de vereniging zelf vergroten en daarmee de betekenis voor de stad bij een breder publiek onder de aandacht brengen.

Wat doet Roterodamum?

Leden ontvangen voor hun lidmaatschap vier keer per jaar het magazine de Kroniek. Daarnaast krijgen alle leden ook het Rotterdamse Jaarboekje toegestuurd, dat in samenwerking met het Stadsarchief jaarlijks wordt gepubliceerd. Bovendien ontvangen de leden het - onregelmatig verschijnende - bijzondere Essay Roterodamum. Deze publicaties zijn ook voor niet-leden apart online te bestellen in de webwinkel van Roterodamum.

- Voor leden en andere belangstellenden organiseert Roterodamum regelmatig de zogeheten Roterodamum Cafés over uiteenlopende onderwerpen op verschillende locaties.

- De digitale Nieuwsbrieven 6 - 8 keer per jaar) worden naar leden en een groeiende groep belangstellende niet-leden gestuurd.

- Roterodamum onderhoudt tevens een website waarop de agenda, het archief, de webwinkel en alle overige informatie eenvoudig zijn te raadplegen: www.roterodamum.nl. Op social media is Roterodamum actief op Instagram en Facebook.

Roterodamum kenmerkt zich als een politiek en financieel onafhankelijke belangenclub die het verleden, het heden en de toekomst van Rotterdam koestert. Roterodamum profileert zich daarmee als dé historische vereniging van Rotterdam: “interesse in het verleden betekent aandacht voor de toekomst.”

Roterodamum zelf beheert geen eigen collectie.

Roterodamum heeft een aantal ‘dochter’-instellingen (soms met een eigen bestuur) die zorgdragen voor activiteiten onder de paraplu van Roterodamum:

1. Stichting Bijzondere Leerstoel Roterodamum: Geschiedenis van Rotterdam

2. Stichting Rotterdam is vele Dorpen als samenwerkingsverband van verenigingen, stichtingen en oudheidkamers die zich in alle wijken van Rotterdam bezighouden met het bewaken, beschrijven en collectioneren van de lokale geschiedenis.

3. Mr.J Dutilhprijs: tweejaarlijks selecteert een speciale vakjury een shortlist van 5 boeken uit de enorme stapel, die de afgelopen twee jaar over Rotterdam is verschenen. Uiteindelijk kiest diezelfde jury een winnaar als beste boek. Aan de uitverkoren auteur wordt onder regie van Roterodamum de zogeheten Mr.J.Dutilhprijs uitgereikt door de burgemeester.

4. Stichting Historische Publicaties, die weliswaar het stimuleren van publicaties over Rotterdam heeft beëindigd, maar nog altijd het Essay Roterodamum produceert en financiert

5. Een Monumentencommissie die regelmatig het monumentenschildje uitreikt als blijk van waardering aan de eigenaar/ontwikkelaar van een monumentaal pand dat recent met grote inzet is opgeknapt. En de Stichting Rotterdam is vele Dorpen, een samenwerkingsverband tussen verenigingen, stichtingen en oudheidkamers die zich

in alle delen van Rotterdam bezighouden met het bewaken en beschrijven van al dat moois dat in de loop der eeuwen is gebouwd en gebeurd.

Bestuur

Roterodamum wordt gedragen door inzet van vrijwilligers. Dat geldt voor het bestuur en voor de organisatie van de overige activiteiten.

In het bestuur zijn - naast voorzitter, secretaris en penningmeester en enkele algemene leden - standaard drie zetels beschikbaar voor: de Stadsarchivaris, de directeur van het Museum Rotterdam en de hoogleraar van de eigen leerstoel.

Het bestuur had in 2025 de volgende samenstelling:

- Dhr. T. (Ton) Wesselink - Voorzitter
- Mw. J. (Jannie) Pietersma - Penningmeester
- Dhr. T. (Tim) de Haan - Secretaris
- Mw. L. (Léontine) Meijer – van Mensch - Algemeen bestuurslid namens Museum Rotterdam
- Dhr. L. (Luuk) de Boer - Algemeen bestuurslid namens de Monumentencommissie
- Dhr. P. Th. (Paul) van de Laar - Vice-voorzitter namens stichting Bijzondere Leerstoel ‘Geschiedenis van Rotterdam’
- Mw. E. (Erika) Hokke - Algemeen bestuurslid namens Stadsarchief Rotterdam, tevens bestuurslid van stichting Bijzondere Leerstoel en hoofdredacteur Rotterdams Jaarboekje
- Mw. J. (Jeanette) Bronts - Algemeen bestuurslid en redacteur van de Kroniek, eindredactie website, digitale nieuwsbrief en social media.

Toekomst

In maart 2025 heeft het bestuur tijdens een benen-op-tafelsessie gesproken over de koers voor de toekomst. Daar zijn de volgende speerpunten uitgekomen:

- Samenwerking

Roterodamum wil een constructieve partner zijn in het netwerk van erfgoed-organisaties in de stad en duurzame samenwerking tussen deze organisaties bevorderen. Roterodamum wil daarbij inhoudelijke en programmatische samenwerking aangaan met vijf Rotterdamse partners: Museum Rotterdam, Stadsarchief, SRiVD, EUR en OMD.

- Monumentaal erfgoed

Roterodamum wil een nog actievere bijdrage leveren aan het behoud van het Rotterdams monumentaal erfgoed en de geschiedenis van de stad. We willen samen met leden en bewoners nog meer signaleren en agenderen.

- Doelgroepen en activiteiten

Roterodamum wil aantrekkelijke activiteiten organiseren voor mensen van diverse leeftijden en achtergronden en voor leden en niet-leden. De activiteiten doen wij in eerste instantie voor onze leden, die zijn dan ook heel belangrijk. De intentie is om nog meer activiteiten samen met andere partijen te organiseren waardoor ook andere doelgroepen aangesproken worden.

Het bestuur realiseert zich dat het bij de tijdgeest past dat men zich niet meer zo gemakkelijk bindt aan verenigingen etc. Het vasthouden van de leden is daarom een belangrijk doel en niet alleen de groei van het ledenaantal. Naast het werven van nieuwe leden is het betrekken van andere geïnteresseerden heel belangrijk.

- Publicaties

Hieronder vallen het Rotterdams Jaarboekje en het magazine de Kroniek. Het bestuur streeft ernaar om in de onderwerpkeuze voor artikelen, lezingen en publicaties aandacht te schenken aan de historische actualiteit. De redacties gaan elkaar meer opzoeken om te bekijken of de producten goed aansluiten en waar samenwerking meer aan de orde kan zijn.

- Enquête

Om de publicaties, activiteiten en abonnementen van het Historisch Genootschap Roterodamum nog beter af te kunnen stemmen op de wensen van de leden heeft het bestuur -naar aanleiding van de benen-op-tafelsessie- op 29 december een enquête uitgeschreven onder de leden. Daar is enthousiast op gereageerd. In maart 2026 worden de resultaten verwacht.

Communicatie

Magazine de Kroniek

In 2025 zijn vier editie van het magazine de Kroniek verschenen met daarin onder andere de volgende onderwerpen:

- Rotterdam Boekenstad
- In memoriam Jan Oudenaarden
- Fenix voor Rotterdam
- Muzikaliteit verenigd met Rotterdamse handelsgeest: De Paling-Dynastie 1826-1925
- De verwoeste stad door de ogen van Henk Fortuin
- Jacob de Vletter: Martelaar en Mascotte
- Een vrouw aan het roer, N.V. Reederij ‘Nautiek’, W. Böhmer’s Scheepvaartbedrijf N.V.
- Amerikanen aan de Leuvehaven
- De wederopbouw van Louis van Roode
- The Beatles op de Beukelsdijk

- Lessenaars vertellen vergeten stadsverhalen
- Over het werk van J.H. Leopold
- Werkmanshofjes in Rotterdam
- A Holanda 1883
- Honderd jaar Nivon
- Open Monumentendag Rotterdam: tijd en stijlgids
- Karel Paul van der Mandele, een Delftse held
- 2025 Het Rotterdams Jaar van de Vrouw
- De Rotterdamse Zijlijn
- Pim Kinderlen, 'Flying Dutchman' op de fiets
- Kerst 1963 door Rein Wolters
- Rotterdamse Kolen Centrale- van kolenboer tot miljonair
- Herinneringen aan de 's-Gravenweg

Website, digitale nieuwsbrief en social media

- In 2025 zijn 7 digitale nieuwsbrieven verschenen met nieuws, agenda en tips van Roterodamum en over Rotterdam en haar geschiedenis en Rotterdams erfgoed
- Eind 2025 waren er 1800 nieuwsbrief abonnees: een lichte stijging ten opzicht van 2024.
- De website is in 2025 ongeveer 125.000 bezocht
- Het aantal volgers van het Instagram account is gestegen naar 695
- Op Facebook heeft Roterodamum op dit moment 1015 volgers

Webwinkel

Historisch Genootschap Roterodamum heeft sinds september 2025 een webwinkel op de website. Er zijn ondertussen al 10 items te koop en de verkoop verloopt voorspoedig. Oudere nummers van het Magazine de Kroniek zijn eenvoudig online te bestellen net als het laatste Essay Roterodamum, het Rotterdams Jaarboekje of het Kinderboek 'Van Rotta tot Roffa.

Activiteiten en Roterodamum Cafés

In 2025 zijn verschillende activiteiten georganiseerd:

- Het Roterodamum Café van 16 januari j.l. had als thema: **Wonen tot geluk maken, over het leven en werk van ir. Willem van Tijen (1894-1974)**. In Museum Vlaardingen gaf André van Deursen aan een groep belangstellenden een lezing over architect Willem van Tijen. 2024 was het 50 jaar geleden dat Willem van Tijen is overleden. Als sociaal ingenieur en initiator van de galerijflat in Nederland heeft hij een enorme invloed gehad op hoe we in Nederland wonen en hoe Rotterdam en Vlaardingen vorm hebben gekregen. Na afloop van de lezing was het mogelijk de tentoonstelling te bezoeken.

- Tijdens het goed bezochte Roterodamum Café op 13 februari in Museum Rotterdam ‘45-Nu vertelde de voorzitter van de stichting **Fabrieksschoorstenen** Arjan Barnard meer over de geschiedenis van de fabrieksschoorsteen in Nederland van 1775 tot heden. De lezing behandelde de cultuurhistorische waarde van een schoorsteen als monument. Barnard liet de globale tijdslijn in de ontwikkeling zien en vertelde meer over de ondergang van Rotterdamse schoorstenen.

- Op 13 maart was Gerard Groeneveld te gast. Hij vertelde naar aanleiding van zijn pas verschenen boek **‘Tante Bertha – De val van een Rotterdamse verzetsmoeder’** meer over de rol van Tante Bertha tijdens de oorlog. Gerard Groeneveld (1956) doet onderzoek naar culturele en militaire collaboratie, nazipropaganda en oorlogsfotografie tijdens de Tweede Wereldoorlog. Hij is auteur. Voor Tante Bertha baseerde hij zich onder andere op CABR-archieven.

- Op donderdag 17 april vertelde in het theater van Boekhandel Donner wetenschapsjournalist Jaco Beveling op interessante en soms vermakelijke wijze over **ondernemende Rotterdammers**. In de periode 1905-1935 trokken vele honderden, en misschien wel duizenden, Nederlandse jongens de wereld in. De meesten gingen te voet en een enkeling op de fiets. Ze waren van eenvoudige komaf en vertrokken zonder een cent op zak. Veel van deze wereldreizigers kwamen uit de grote steden, waaronder Rotterdam. Een boeiende en levendige lezing met veel foto’s, portretkaarten en filmpjes van de globetrotters.

- Op 27 mei waren Roterodamumleden uitgenodigd op het ss Rotterdam voor de **Commodorelezing**. Stephan Payne was uitgenodigd om een lezing te geven. Payne is de Britse naval architect van o.a. de Queen Mary 2. Hij ging uitgebreid in op zijn designwerk aan passagiersschepen.

- Op 19 juni 2025 was in het Stadsarchief Rotterdam de **Algemene Ledenvergadering** van Roterodamum. Het bestuur heeft samen met de aanwezige leden teruggekeken naar de activiteiten van het afgelopen jaar en vooruitgeblikt op de plannen voor het komende jaar. Het jaarverslag, de financiële verantwoording over 2024 en de begroting voor 2025/2026 zijn aan de leden voorgelegd. Ook is de kascommissie voor 2026 benoemd. Afsluitend heeft Paul van de Laar een lezing gegeven over de zin van herdenken.

- Op zaterdag 13 en zondag 14 september 2025 openden Rotterdamse monumenten hun deuren voor het publiek tijdens **Open Monumentendag Rotterdam**. In dit weekend was iedereen van harte welkom om gratis de mooiste opengestelde monumenten van de stad van binnen te bekijken. Met een programma voor jong en oud was er van alles te zien en beleven. Speciaal voor leden van Roterodamum was er op zaterdagochtend de mogelijkheid om het **Lucy Havelaarhuis** in Tuindorp Vreewijk te bezoeken. Dit woonhuis is in 1918 door Granpré Molière ontworpen. In

2001 is dit huis gedurende een half jaar ingericht geweest als museumwoning. Sinds tien jaar heeft het de status van Rijksmonument. De huidige bewoner Frans Meijer, gaf een lezing over deze woning en haar bewoners vanaf de jaren twintig.

- Roterodamumleden waren ook uitgenodigd bij de Manifestatie **100 jaar Volten** op 19 september bij beeld Mikado, Rotterdam Airport. Op initiatief van Stichting André Volten organiseerde CBK / Sculpture International Rotterdam de manifestatie Ding tussen de dingen, waar de relatie tussen beeldende kunst in de openbare ruimte en de (gebouwde) omgeving centraal stond. Het vertrekpunt vormde Mikado, het werk dat Volten in 1975 realiseerde met gelden uit de percentageregeling voor het stationsgebouw van vliegveld Zestienhoven.

- Het **Rotterdams Jaarboekje 2025** is op donderdag 16 oktober 2025 gepresenteerd in de Pauluskerk in Rotterdam. Het was een zeer drukbezochte bijeenkomst met 140 gasten: leden van Roterodamum, schrijvers, redactieleden en andere geïnteresseerden. Na een welkomstwoord door Ton Wesselink, voorzitter van het Historisch Genootschap Roterodamum, nam Paul van de Laar -plaatsvervangend redactievoorzitter- de aanwezigen mee door het programma en hij deed kort verslag van de inhoud van het Jaarboekje. Na de In memoriams vertelde Wanda Waanders meer over het Rotterdamse Vrouwenjaar in beeld. Het eerste exemplaar van het Rotterdams Jaarboekje 2025 is overhandigd aan Martijn van Leerdam, predikant-directeur Pauluskerk. Afsluitend hield Karel Davids een lezing over L.J. Rogier en de geschiedschrijving van Rotterdam. Davids is emeritus hoogleraar Economische en Sociale Geschiedenis aan de Vrije Universiteit Amsterdam.

- Op donderdag 20 november waren Roterodamum-leden en andere geïnteresseerden te gast in **Schiebroek**. Spreker was Paul Groenendijk. Hij vertelde ons in zijn lezing alles over Schiebroek; van tuinstad tot wederopbouwwijk. Het gebied stamt uit de Middeleeuwen, werd in de Tweede Wereldoorlog geannexeerd en tot een moderne Rotterdamse tuinwijk uitgebouwd. Schiebroek is door het vele groen uitgestrekter dan de gemiddelde binnenstedelijke wijk.

Overig

Bijenkorfsteen: QR code & podcast

De Bijenkorfsteen staat er prachtig bij op de Coolsingel sinds het monument daar op 14 september 2024, tijdens de Open Monumentendagen, onthuld is door burgemeester Aboutaleb.

Tijdens het bombardement in 1940 raakte het Bijenkorfgebouw zwaar beschadigd. De gevelsteen bleef echter intact. Maar als het gebouw in 1960 wordt gesloopt om plaats te maken voor de metro, raakt de steen uit het zicht en in de vergetelheid. Pas veertig jaar later wordt het werk ‘herontdekt’ op het distributieterrein van het warenhuis in Woerden. Een

lange terugreis van ruim twintig jaar volgt, om uiteindelijk zijn plek toch weer terug te veroveren op de Coolsingel, maar in een getransformeerde stad.

In april 2025 is een QR-code op de sokkel geplaatst zodat voorbijgangers direct meer informatie kunnen opvragen over het kunstwerk, de kunstenaar en het gebouw waar de gevelsteen aan heeft gehangen.

In opdracht van het BKOR (Beeldende Kunst & Openbare Ruimte) is een podcast gemaakt over de Bijenkorfsteen. De podcast duurt 30 minuten en is sinds 14 mei te beluisteren via de bekende podcastkanalen en de website van het BKOR. Jan Konings, de ontwerper van de sokkel van de Bijenkorfsteen, neemt je in de podcast mee op een zoektocht naar de verschillende betekenissen van de gevelsteen. Op woensdag 14 mei was er ter promotie een speciale 'live' luistersessie bij het kunstwerk op de Coolsingel. Samen met anderen kon je kijken en luisteren naar het bijzondere verhaal van deze stille getuige van een verdwenen stad, die het bombardement overleefde.

Lidmaatschap
Vanaf 1 januari 2025 was het mogelijk om op ieder moment van het jaar lid te kunnen worden in plaats van alleen vanaf 1 januari.

Museum Rotterdam
Het bestuur van Roterodamum was in het najaar van 2025 erg blij met het nieuws dat er eindelijk een vaste plek is gevonden voor Museum Rotterdam. En wat voor plek! De Steigerkerk ligt in het hart van Rotterdam, op de plek waar de stad ooit begon. Het is de perfecte locatie, waar heden en verleden samenkomen. Hier kunnen Rotterdammers en bezoekers straks kennismaken met het verhaal van onze stad.

Het Rotterdamse college van B&W gaf aan de Steigerkerk te willen kopen voor Museum Rotterdam. Sinds 2021 werken de gemeente en het museum samen aan een nieuwe huisvesting. De Steigerkerk, een iconisch rijksmonument uit de wederopbouw, bevindt zich op een unieke en historische locatie: vlak bij de dam waar de stad ooit begon en bij de eerste haven. Momenteel beschikt Museum Rotterdam alleen over een kleine locatie aan de Coolhaven. Die richt zich specifiek op de stad tijdens de Tweede Wereldoorlog.

Museum Rotterdam wil zich de komende jaren stap voor stap openstellen voor het publiek. Er is een nieuwe presentatie over de oorlogsjaren voorzien en een tijdlijn van de stad met daarin verweven de Canon van Rotterdam. Het museum begint als startup: niet met een grote opening, maar met een reeks momenten die samen een festival achtige sfeer oproepen, passend in festivalstad Rotterdam. Tegelijkertijd wil het museum ook ruimte maken voor het heden, zodat ook hedendaagse Rotterdamse stemmen een plek krijgen in het stadsmuseum. Het is voor het publiek van groot belang dat de veelzijdige collectie uiteindelijk weer zichtbaar wordt. In Het Steiger kan het museum een uniek doorlopend

stadsverhaal vertellen dat de verbinding legt tussen actuele maatschappelijke vragen en de brede stadsgeschiedenis.

Financiën

Roterodamum is een belangenvereniging (‘geen winstoogmerk’). De jaarlijkse inkomsten zijn grotendeels afhankelijk van de contributies van de leden.

Roterodamum ontvangt geen structurele subsidie van de gemeente. (Soms krijgt Roterodamum aanvullend budget via fondswerving op basis van aparte projectaanvragen voor specifieke evenementen.)

Tevens worden er af en toe donaties gedaan door particulieren en een enkele keer ontvangt Roterodamum een legaat uit een nalatenschap.

Qua uitgaven besteedt Roterodamum ongeveer de helft van de jaarexploitatie aan eigen publicaties. Over 2025 had Roterodamum een negatief resultaat van €5.800,-. Dit tekort was voorzien en de vereniging heeft voldoende middelen en reserves om dit te dragen. Wel wordt gekeken hoe op niet al te lange termijn de uitgaven in inkomsten beter en sluitend in balans kunnen worden gebracht. De sleutel zal hier vooral liggen in het kritisch kijken naar de kosten rond de publicaties.

Sinds 2024 is het bestuur van Roterodamum tevens verantwoordelijk voor het overgedragen budget van de opgeheven dochterinstelling Stadsherstel.

Leden

Per eind 2025 telde Roterodamum **1.547 leden**.

Een belangrijke wijziging was de invoering van doorlopend lidmaatschap per 1 januari 2025, waardoor toetreding gedurende het hele jaar mogelijk is.

Het behoud van leden blijft, gezien veranderende maatschappelijke betrokkenheid bij verenigingen, een belangrijk aandachtspunt.

Dank

Het bestuur dankt alle vrijwilligers, leden, partners, auteurs, sprekers en betrokken instellingen voor hun inzet en betrokkenheid in 2025.

Dankzij hun gezamenlijke inspanningen blijft Roterodamum een vitale en gezaghebbende stem voor de geschiedenis van Rotterdam.